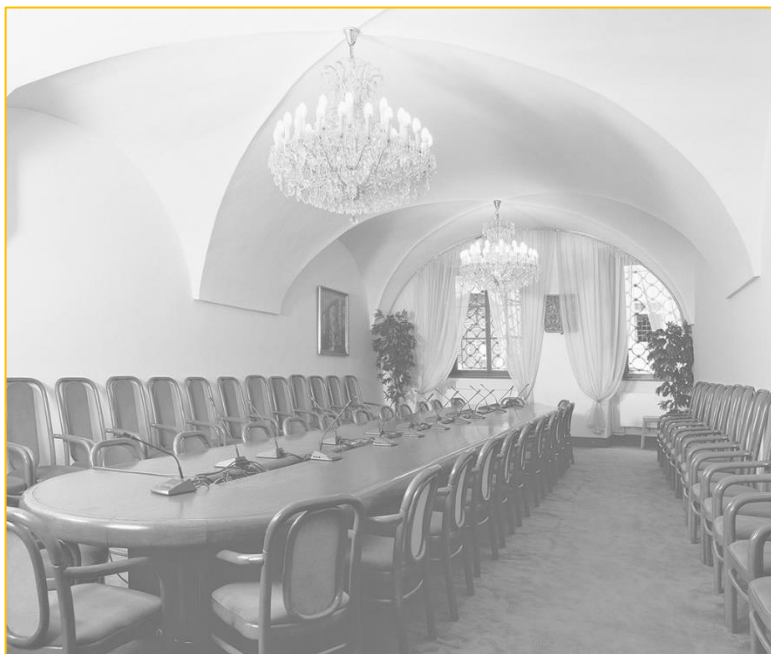

Novela zákona o rozhlasových a televizních poplatcích a zákona o České televizi

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 1032), s právem EU

Informační podklad č. 1032
listopad 2020
autor: Markéta Nováková

Obsah:

ÚVOD	3
STANOVISKO PI	4
1. OSVOBOZENÍ OD POVINNOSTI PLATIT POPLATKY V PŘÍPADĚ DODÁNÍ ČESTNÉHO PROHLÁŠENÍ, ŽE POPLATNÍK VYSÍLÁNÍ NESLEDUJE	4
2. ROZŠÍŘENÍ KOMPETENCE RADY ČESKÉ TELEVIZE O ROZHODOVÁNÍ O STÍŽNOSTECH TÝKAJÍCÍCH SE ZAMĚSTNANCŮ ČESKÉ TELEVIZE.....	5
ZÁVĚR	7

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Novela zákona o rozhlasových a televizních poplatcích a zákona o České televizi	Typ řady: online
Autor: Nováková, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 1032	První vydání řady: říjen 1998
Datum: listopad 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
český rozhlas; ČT; poplatky; rozhlas; televize	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

OBSAH:

Práce slouží výhradně pro poslance a senátory Parlamentu České republiky.
Zveřejňování je možné jen se souhlasem Parlamentního institutu a autora.

ÚVOD.....	3
STANOVISKO PI.....	4
1. OSVOBOZENÍ OD POVINNOSTI PLATIT POPLATKY V PŘÍPADĚ DODÁNÍ ČESTNÉHO PROHLÁŠENÍ, ŽE POPLATNÍK VYSÍLÁNÍ NESLEDUJE.....	4
2. ROZŠÍŘENÍ KOMPETENCE RADY ČESKÉ TELEVIZE O ROZHODOVÁNÍ O STÍŽNOSTECH TÝKAJÍCÍCH SE ZAMĚSTNANCŮ ČESKÉ TELEVIZE	5
ZÁVĚR	7

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 1032), s právem EU

Úvod:

Návrh novely zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o rozhlasových a televizních poplatcích**“) a zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o České televizi**“) počítá se zavedením dvou zásadních změn:

- 1) umožnění domácnostem vyvázat se z povinnosti platit poplatek za rozhlasové nebo televizní vysílání na základě pouhého prohlášení členů domácnosti, že rozhlasové nebo televizní vysílání nesledují¹;
- 2) umožnění Radě České televize (dále také „**Rada ČT**“) rozhodovat o stížnostech směřujících proti zaměstnancům České televize. Doposud zákon o České televizi umožňuje Radě ČT výslovně rozhodovat pouze o stížnostech na generálního ředitele České televize.

Dle současného znění zákona o rozhlasových a televizních poplatcích se poplatek platí za vlastnictví rozhlasového nebo televizního přijímače. Dle § 3 odst. 4 se fyzická osoba nebo právnická osoba, která není přihlášená v evidenci poplatníků rozhlasového nebo televizního poplatku a která je nicméně odběratelem elektřiny připojeným k distribuční soustavě, považuje za poplatníka rozhlasového a televizního poplatku s povinností platit, pokud Českému rozhlasu nebo České televizi po jejich písemné výzvě neoznámí písemným čestným prohlášením opak.

¹ Zde je na místě dodat, že záměr navrhovatele není zcela jasný. Není zřejmé, zda se osvobození od poplatků má vázat na prohlášení všech členů domácnosti, že žádný člen domácnosti neposlouchá/nesleduje žádné radiové/televizní vysílání nebo na prohlášení, že žádný člen domácnosti neposlouchá/nesleduje vysílání České televize, respektive Českého rozhlasu. Ze striktního jazykového výkladu by vyplývalo, že osvobození od povinnosti platit poplatek by se vztahovalo na osoby, které potvrdí, že neposlouchají/nesledují vysílání obecně, tedy nikoli jen České televize nebo Českého rozhlasu. Obsah důvodové zprávy hovořící o možnosti volby, které vysílání chce každý sledovat, však svědčí spíše pro druhou možnost.

Stanovisko PI:**1. Osvobození od povinnosti platit poplatky v případě dodání čestného prohlášení, že poplatník vysílání nesleduje**

Právo EU se problematice regulace financování veřejnoprávních médií věnuje, nicméně jeho pozornost je soustředěna převážně na vyvažování zájmů ochrany hospodářské soutěže a zachování hodnoty zajišťování služeb obecného hospodářského zájmu veřejnoprávními médii. Členské státy si mohou libovolně zvolit způsob financování veřejnoprávního vysílání, je-li jejich systém v souladu s řadou podmínek², za nichž vyrovnávací podpora veřejnoprávním médiím za závazek poskytování veřejných služeb nepředstavuje státní podporu. Je kompetencí „členských států definovat úkol veřejnoprávních služeb a zajistit financování veřejnoprávních vysílacích společností“.³ V případě přijetí novely by bylo pouze nutné oznámit změnu existující státní podpory.⁴

Evropský parlament v roce 2010 přijal usnesení „Veřejnoprávní vysílání v digitální době“, ve kterém vyslovil podporu existujícímu duálnímu systému koexistence veřejnoprávních a soukromých vysílatelů, doporučil členským státům zajistit odpovídající, přiměřené a stabilní financování médií veřejné služby pro zajištění plnění jejich mise a zaručit jejich politickou a ekonomickou nezávislost.⁵ Pokud by v reakci na novelu klesly příjmy České televize a Českého rozhlasu způsobem, který by ohrozil jejich možnost zajišťovat veřejnou službu nebo byla-li by tím ohrožena politická nebo ekonomická nezávislost těchto subjektů, byla by nastalá situace pravděpodobně předmětem negativního hodnocení ze strany orgánů EU.

Problematice financování veřejného vysílání se věnuje taktéž Rada Evropy⁶, na jejíž prohlášení, doporučení a usnesení se Evropský parlament odvolává.⁷ Ve vztahu k problematice financování zajišťování veřejné služby se vyjadřuje velmi konkrétně například část V. Doporučení č. R (96) 10 k zárukám nezávislosti veřejnoprávního vysílání⁸, dle kterého „Je třeba, aby pravidla, jimiž se řídí financování organizací veřejnoprávního vysílání, byla založena na zásadě, že členský stát se zaváže

² Podmínky jsou upřesněny sděleními Komise vyjadřujícími se k problematice státní podpory pro veřejnoprávní vysílání, rozhodnutími Komise, respektive i judikaturou Soudního dvora EU. V rámci primárního práva je relevantní protokol č. 29 ke Smlouvě o fungování EU nebo čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování EU.

³ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2010 o veřejnoprávním vysílání v digitální době: budoucnosti duálního systému. Bod D. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52010IP0438>

⁴ Pravidla pro postup v rámci notifikace. ÚOHS. 2016. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/Manual-k-notifikaci.pdf, s. 5

⁵ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2010 o veřejnoprávním vysílání v digitální době: budoucnosti duálního systému. Bod S., č. 1, 18, 24. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52010IP0438>; Obdobně se Evropský parlament vyjadřuje v Usnesení Evropského parlamentu ze dne 3. května 2018 o pluralitě a svobodě sdělovacích prostředků v Evropské unii, v bodech 1. a 46. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0204_CS.html

⁶ Více lze k problematice nalézt např. v Doporučení 1878 (2009) k financování veřejnoprávního vysílání. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/recommendation_1878_2009_-1453.doc; Rada Evropy: Veřejnoprávní média. Ministerstvo kultury. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/verejnopravni-media-500.html>

⁷ Viz např. preambule Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2010 o veřejnoprávním vysílání v digitální době nebo Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. září 2008 o koncentraci a pluralitě sdělovacích prostředků v Evropské unii

⁸ Doporučení č. R (96) 10 Výboru ministrů členským státům k zárukám nezávislosti veřejnoprávního vysílání. Obecná ustanovení, IV. Personál organizací veřejnoprávního vysílání. Ministerstvo kultury ČR. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/recommendation_no_r__96_-1458.pdf

udržovat a v případech, kdy to bude nutné, založit přiměřený, bezpečný a transparentní rámec pro financování, který bude organizací veřejnoprávního vysílání zaručovat prostředky, které jsou potřebné pro dosažení cílů jejich činnosti“. Úroveň koncesionářských poplatků⁹ „by měla být pevně stanovena po konzultaci s dotčenou organizací veřejnoprávního vysílání; přitom je třeba zohlednit trendy ve vývoji nákladů ne jejich činnost a způsoby, které umožňují organizaci provádět v plném rozsahu její různé úkoly“. Platba koncesionářských poplatků „by měla být prováděna takovým způsobem, který bude zaručovat kontinuitu činnosti organizace veřejnoprávního vysílání a který jí umožní dlouhodobé plánování“. V případě přijetí navrhované novely by byl postup s vysokou pravděpodobností podroben kritice ze strany Rady Evropy pro rozpor přinejmenším s tímto doporučením.

2. Rozšíření kompetence Rady České televize o rozhodování o stížnostech týkajících se zaměstnanců České televize

Dle současného znění zákona o České televizi se Rada ČT zabývá pouze stížnostmi, které se týkají generálního ředitele. Z internetové prezentace České televize, pravidel pro projednávání stížností a ze zápisů z jednání Rady ČT nicméně vyplývá, že se Rada ČT určitou částí stížností již zabývá.¹⁰ Dle výroční zprávy České televize z roku 2019 může Rada ČT v řízení o stížnostech: vyřídit stížnost, požádat o poskytnutí stanoviska generálního ředitele a následně stížnost vyřídit, požádat o vyjádření Etický panel České televize prostřednictvím generálního ředitele, předat stížnost jako podnět generálnímu řediteli nebo mu ji předat k přímému vyřízení. Rada České televize není dle výroční zprávy „oprávněna nařizovat při případně zjištěných nedostatcích generálnímu řediteli konkrétní kroky, či dokonce udělovat sankce. V případě, že shledá stížnost oprávněnou, doporučí generálnímu řediteli, aby přijal opatření k nápravě a informoval ji o zvoleném postupu či výsledku.“¹¹

Na základě navrhované novely by Rada ČT měla být výslovně zmocněna rozhodovat o stížnostech směřujících proti zaměstnancům České televize. Z navrhované změny nevyplývá, zda by rozhodování o stížnostech proti zaměstnancům zahrnovalo pouze vyřízení stížnosti nebo by obsah rozhodnutí o stížnosti měl mít důsledky pro zaměstnance i z pracovněprávního hlediska bez dalšího zásahu generálního ředitele (přímý vliv) nebo na základě zásahu generálního ředitele, který by ne/měl povinnost postupovat dle obsahu rozhodnutí (nepřímý vliv).

Přestože Evropské unii nebyly explicitně svěřeny pravomoci k regulaci plurality a svobody médií, existuje několik mechanismů, které umožňují Unii v této oblasti jednat.¹² Předně primární právo

⁹ V českém překladu je používán výraz licenční poplatky pravděpodobně pod vlivem původního výrazu v anglickém originále licence fee. Licence fee však v kontextu tohoto dokumentu spíše odpovídá českému výrazu koncesionářské poplatky. Viz <https://www.linguee.cz/angli%C4%8Dtina-%C4%8De%C5%A1tina/p%C5%99eklad/licence+fee.html>

¹⁰ Pravomoc vyřizovat stížnosti nikoli jen na generálního ředitele bývá dovozována z § 8 odst. 1 písm. i) zákona o České televizi, dle kterého Rada ČT dohlíží „na plnění úkolů veřejné služby v oblasti televizního vysílání (§ 2 a 3) a na naplňování zásad vyplývajících z Kodexu České televize a za tím účelem vydávat stanoviska a doporučení týkající se programové nabídky“. Více viz Pravidla pro vyřizování podnětů a stížností. Česká televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/dokumenty/stiznosti-a-podnety/>; Pravidla pro vyřizování podnětů, včetně stížností diváků. Česká televize. Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1311.doc?v=1>

¹¹ Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2019. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1618.pdf?v=1&_ga=2.105137795.160086115.1604387778-935238297.1585034878, s. 139

¹² A comparative analysis of media freedom and pluralism in the EU member states. Study for the LIBE Committee. European Parliament. 2016. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571376/IPOL_STU\(2016\)571376_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571376/IPOL_STU(2016)571376_EN.pdf), s. 44 – 52

v čl. 2 Smlouvy o EU stanovuje základní hodnoty, které jsou společné Unii i členským státům. V čl. 7 Smlouvy o EU jsou popsány mechanismy umožňující rozhodnout o tom, že existuje zřejmé nebezpečí, že některý členský stát závažně poruší hodnoty uvedené v čl. 2 nebo že je již porušil. Mechanismy dle čl. 7 jsou však považovány za nejzazší řešení. Další mechanismy jsou nyní v projednávání nebo se teprve jako praxe usazují – momentálně jde o projednávaný návrh navázat čerpání z evropského rozpočtu na stav právního státu a o každoroční hodnoticí zprávy o stavu právního státu v jednotlivých členských státech.¹³ Jedna z kapitol zprávy o právním státu se vždy věnuje hodnocení plurality médií. Při vytváření svých hodnocení Komise nebere v úvahu pouze informace z kontaktních míst členského státu, ale využívá i informace od nezávislých organizací, které monitorují stav svobody médií (např. Centre for Media Pluralism and Media Freedom nebo Reportéři bez hranic). Ochrana plurality médií může být realizována i skrze ochranu svobody projevu konkrétních novinářů, kteří se mohou dovolat ochrany za pomoci mechanismů ochrany lidských práv (dle čl. 11 odst. 2 Listiny základních práv EU nebo čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv).¹⁴

Dále vydávají orgány EU, zejména Evropská komise a Evropský parlament, dokumenty nelegislativní povahy, ve kterých se obecně věnují otázkám spojeným s pluralitou a svobodou médií.¹⁵ V těchto dokumentech orgány EU odkazují na existující rámec nezávazné regulace, která byla přijata v rámci Rady Evropy.

Ze strany Rady Evropy a EU je odmítán jako nepřijatelný především tlak z vnějšku organizace na její redakční nezávislost.¹⁶ Radu ČT nelze vnímat jako „vnějšek“ organizace České televize, jde o kontrolní orgán, s jehož vlivem na řídicí orgány veřejnoprávního média se počítá. Bezvýhradní podřízení zaměstnanců České televize pravomoci Rady ČT ve věcech stížností na jejich chování nebo tvorbu by nicméně mohlo být negativně vnímáno jako zvýšení expozice novinářů politickým vlivům, s ohledem na skutečnost, že členové Rady ČT jsou voleni Poslaneckou sněmovnou a jejich přesvědčení a politická orientace v praxi hrají nemalou roli při jejich výběru (i přesto, že zákon o České televizi obsahuje řadu mechanismů vylučujících participaci politiků či osob ve střetu zájmů jako členů Rady ČT). Za agendu vyřizování stížností zodpovídá především předseda Rady ČT, který je vždy taktéž jako člen volen Poslaneckou sněmovnou a členové Rady ČT jej následně volí ze svého středu.¹⁷ Rada ČT je zároveň ze své činnosti odpovědná Poslanecké sněmovně.¹⁸ Z tohoto důvodu nelze vyloučit, že pokud by rozhodování Rady ČT o stížnostech proti zaměstnancům mělo mít bez dalšího dopady na jejich pracovní poměr, novela by mohla být vnímána jako ohrožení redakční

¹³ Zpráva o právním státu 2020 – Shrnutí a kapitoly o jednotlivých zemích. Evropská komise. 2020. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/publications/2020-rule-law-report-communication-and-country-chapters_cs

¹⁴ Rozvinutá je v této oblasti zejména judikatura Evropského soudu pro lidská práva, která vymezuje některé mantinely pro zásahy do práce zaměstnanců státních médií (viz např. Monole a další proti Moldávii, stížnost č. [13936/02](#), Nenkova-Lalova proti Bulharsku, stížnost č. [35745/05](#)).

¹⁵ Více např. Documents and Studies. Media Freedom and Pluralism. European Commission. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/media-freedom-and-pluralism>

¹⁶ Viz Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2010 o veřejnoprávním vysílání v digitální době: budoucnosti duálního systému. Bod 15. EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52010IP0438>; Dle Doporučení č. R (96) 10 k zárukám nezávislosti veřejnoprávního vysílání „je třeba, aby právní rámec, jímž se řídí organizace veřejnoprávního vysílání, jasně stanovil jejich redakční nezávislost a institucionální autonomii“, například i v oblasti zaměstnávání pracovníků a personální práce v rámci instituce.

¹⁷ Pravidla pro vyřizování podnětů a stížností. Česká televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/dokumenty/stiznosti-a-podnety/>

¹⁸ Čl. 4 odst. 5 zákona o České televizi

nezávislosti s ohledem na obavu, že skrze Radu ČT by se promítaly do prostředí České televize vnější tlaky, které by mohly vést k nežádoucí autocenzuře.

Závěr:

Přijetí navržené úpravy právo EU výslovně nebrání.

Pokud by nicméně v reakci na novelu klesly příjmy České televize a Českého rozhlasu způsobem, který by ohrozil jejich možnost zajišťovat veřejnou službu nebo byla-li by tím ohrožena politická nebo ekonomická nezávislost těchto subjektů, byla by nastalá situace pravděpodobně předmětem negativního hodnocení jak ze strany orgánů EU, tak i Rady Evropy. Zároveň nelze vyloučit, že pokud by rozhodování Rady ČT o stížnostech proti zaměstnancům mělo mít bez dalšího dopady na jejich pracovní poměr, novela by mohla být vnímána jako ohrožení redakční nezávislosti, což by se mohlo negativně promítnout do hodnocení stavu právního státu v České republice ze strany Evropské komise.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflextuje eventuální pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.